

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VIŠKE POSLOVNE ŠOLE

**KAZALNIKI GOSPODARSKE KLIME V SLOVENIJI Z VIDIKA
KLJUČNIH NARODNOGOSPODARSKIH AGREGATOV**

Ljubljana, september 2020

EMIR KESEROVIĆ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Emir Keserović, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Kazalniki gospodarske klime v Sloveniji z vidika ključnih narodnogospodarskih agregatov, pripravljeno v sodelovanju s svetovalcem red. prof. dr. Maksom Tajnikarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 DEFINICIJA KAZALNIKA GOSPODARSKE KLIME	1
2 GOSPODARSKA KLIMA V SLOVENIJI V OBDOBJU 1999–2019	5
2.1 Odnos med kazalnikom gospodarske klime in njegovimi sestavnimi deli	6
2.2 Korelacija med gospodarsko klimo in sestavnimi deli	10
3 POVEZANOST MED GIBANJI GOSPODARSKE KLIME IN NARODNOSPODARSKIMI AGREGATI.....	12
3.1 Narodnogospodarski agregati.....	12
3.2 Empirični vidiki povezave med gospodarsko klimo in narodnogospodarskimi agregati v Sloveniji v obdobju 1999–2019	14
SKLEP	20
LITERATURA IN VIRI	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Kazalnik gospodarske klime.....	5
Tabela 2: Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih	6
Tabela 3: Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	7
Tabela 4: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu	7
Tabela 5: Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih.....	8
Tabela 6: Kazalnik zaupanja potrošnikov	9
Tabela 7: Korelacijski koeficient sestavnih delov gospodarske klime.....	11
Tabela 8: Stopnje rasti narodnogospodarskih agregatov.....	14

KAZALO SLIK

Slika 1: Določanje velikosti podjetij	3
Slika 2: Kazalnik gospodarske klime	5
Slika 3: Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih.....	6
Slika 4: Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	7
Slika 5: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu.....	8
Slika 6: Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih	9
Slika 7: Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih	10
Slika 8: Rztreseni grafikon sestavnih delov v povezavi z gospodarsko klimo	11
Slika 9: Kazalnik gospodarske klime ter kazalnik realnega BDP.....	15
Slika 10: Kazalnik gospodarske klime ter nominalni BDP	16

Slika 11: Kazalnik gospodarske klime ter zaposlenost	16
Slika 12: Kazalnik gospodarske klime ter investicije.....	17
Slika 13: Kazalnik gospodarske klime ter potrošnja gospodinjstev	18
Slika 14: Kazalnik gospodarske klime ter uvoz blaga in storitev	18
Slika 15: Kazalnik gospodarske klime ter izvoz blaga in storitev	19
Slika 16: Kazalnik gospodarske klime ter bruto zunanji dolg	20

SEZNAM KRATIC

BDP – bruto domači proizvod

SKD – standardne klasifikacije dejavnosti

SURS – statistični urad Republike Slovenije

UVOD

Narodnogospodarski agregati so eden ključnih kazalnikov gospodarstva, zato jih je potrebno obravnavati, prav tako pa je gospodarska klima pomembna, saj prikazuje pričakovanja gospodarstva. Smiselno bi bilo povezati narodnogospodarske agregate, kot so bruto domači proizvod (v nadaljevanju BDP) realni, BDP nominalni, investicije, zaposlenost, uvoz ter izvoz ipd. ter kazalnik gospodarske klime, saj bi s tem pridobili zanimive podatke o tem, ali so kateri od narodnogospodarskih agregatov povezani z gospodarsko klimo.

Namen zaključne strokovne naloge je, da empirično prikažemo, ali je kazalnik gospodarske klime v kakršnikoli povezavi z narodnogospodarskimi agregati. To bomo storili tako, da bomo najprej opredelili kazalnik gospodarske klime na način, da ga bomo razdelali po njegovih sestavnih delih in najprej ugotovili, ali je kateri od sestavnih delov tisti, ki vleče kazalec gospodarske klime navzgor oz. navzdol ter v kakšni meri so sestavni deli povezani s kazalnikom gospodarske klime. Nato pa bomo opredelili narodnogospodarske agregate in prikazali podatke po stopnji rasti ter pridobljene podatke o kazalniku gospodarske klime povezali s pridobljenimi podatki narodnogospodarskih agregatov, da bi ugotovili, ali sta medsebojno povezana. To bomo prikazali tudi grafično, kjer se bo videla povezava med posameznim narodnogospodarskim agregatom ter kazalnikom gospodarske klime.

Cilj zaključne strokovne naloge je najprej ugotoviti, kateri od sestavnih delov kazalnika gospodarske klime je najbolj vplival na kazalec gospodarske klime. Ta podatek nam bo povedal, kateri od sestavnih delov je vlekel kazalec navzgor oz. navzdol in v kakšni meri je vplival, bolj ali manj, na končno vrednost kazalnika ter kako močna je njegova povezava s kazalnikom. Ko bomo imeli te podatke, je na vrsti bistvo naloge, in to je, da prikažemo, ali je kateri od narodnogospodarskih agregatov povezan z gospodarsko klimo ter tudi kateri od njih ima največjo oz. najmanjšo povezavo.

Hipoteza je, da je kazalnik gospodarske klime najbolj povezan z rastjo realnega BDP-ja, saj je le ta prikazan v stalnih cenah in je iz njega izključen vpliv inflacije.

1 DEFINICIJA KAZALNIKA GOSPODARSKE KLIME

Kazalnik gospodarske klime je tehtani sintezni kazalnik. Naj najprej razložimo, kaj pomeni, da je kazalnik sintezni. To pomeni, da ga sestavlja več različnih kazalnikov, ki so povezani, tehtani pa pomeni, da so v resnici kazalniki prikazani kot ravnotežja. Ravnotežje pri kazalniku gospodarske klime pa je razlika deleža negativnih ter pozitivnih odgovorov (Statistični urad Republike Slovenije, brez datuma b).

Kazalnik gospodarske klime vsebuje naslednje kazalnike:

Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih, ki predstavlja 40 odstotkov ravnotežja. Tukaj gre za povprečno ravnotežje, zajema pa tekoča vprašanja, ko gre za vprašanja o proizvodnih pričakovanjih, skupnih naročilih ter končnih zalog proizvodov. Naročila se spremljajo na mesečni ravni, prav tako pa se na mesečni ravni spremljajo spremenljivke o pričakovanjih – tukaj opazujemo glavni ekonomski kazalnik in njihovo oceno nihanja v naslednjih mesecih. Rezultati, ki jih prejmemo, pa služijo kot osnova za izračunavanje kazalnika zaupanja v tej dejavnosti ter izračuna gospodarske klime. Na četrletni ravni pa spremljamo podatke o omejitvenih dejavnikih v proizvodnji, izkoriščenosti proizvodnih zmogljivosti ter konkurenčnem položaju (SURs, 2018a).

Od meseca maja 1995 naprej kazalnik spremljamo ter imamo o njem podatke. Do spremembe je prišlo leta 2010, ko je Statistični urad Republike Slovenije pričel objavljati podatke, ki so prišli s spremembo standardne klasifikacije dejavnosti (v nadaljevanju SKD) leta 2008. Potreben pa je bil preračun za nazaj. To so naredili tako, da so vsak individualen zapis v mikro bazi zamenjali iz SKD 2002 v SKD 2008 ter ponovno izračunali statistike ter agregate (SURs, 2018a).

Pri tem kazalniku je zanimivo omeniti tudi enoto opazovanja, torej katera podjetja bomo opazovali ter kako zajamemo podatke. V opazovanje tega kazalnika vzamemo vsa podjetja, ki so po SKD razvrščena pod kategorijo C in sodijo v predelovalno dejavnost ter so razvrščene od oddelka 10 do 33 v SKD. Podjetja pa morajo imeti vsaj 20 zaposlenih, ko gledamo samostojne podjetnike ter vsaj 10 zaposlenih za preostala podjetja, da jih lahko vzamemo v vzorec. V vzorec se vzamejo podjetja po dveh merilih. Eno merilo je velikost podjetja, ki ga lahko opredelimo glede na število zaposlenih v nekem podjetju, ta velikost pa je določena z zakonom o gospodarskih družbah. V spodnji sliki je ta velikost tudi predstavljena, da si lahko predstavljamo, kaj so kriteriji, po katerih razporejajo velikost podjetja.

Vzorec torej zajema vsa velika podjetja, 86 % srednje velikih podjetij ter 27 % malih podjetij. Ti odstotki hkrati predstavljajo delež zaposlenih. Vzorec torej pokriva 50 % podjetij, ali z drugimi besedami lahko rečemo, da v vzorčni okvir vzamemo 82 % zaposlenih v predelovalnih dejavnostih (SURs, 2018a).

V vzorec smo zajeli vsa velika podjetja, 86 % srednje velikih (ali 85 % zaposlenih) in 27 % malih podjetij (ali 26 % zaposlenih). Vzorec pokriva 50 % podjetij vzorčnega okvira ali 82 % zaposlenih v predelovalnih dejavnostih (SURs, 2018a).

Slika 1: Določanje velikosti podjetij

Merila	Mikro družbe	Male družbe	Srednje družbe	Velike družbe
Povprečno število zaposlenih	do 10	do 50	do 250	nad 250
Čisti prihodki od prodaje	do 700 tisoč €	do 8 mio €	do 40 mio €	nad 40 mio €
Vrednost aktive	do 350 tisoč €	do 4 mio €	do 20 mio €	nad 20 mio €

Vir: Unija (2019).

Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno predstavlja 5 odstotkov ravnotežja. Pri tem kazalniku govorimo o povprečju ravnotežij, ko gre za vprašanja o prodaji, pričakovani prodaji in sedanjemu obsegu zalog trgovskega blaga. Podatki se spremljajo na mesečni ravni, ocenjuje se gibanje v naslednjih mesecih (SURS, 2019b).

Pri tem kazalniku opazujemo podjetja, ki imajo po SKD registrirano dejavnost kot trgovina na drobno. V vzorec zajamemo vsa velika in srednja podjetja ter 26 % malih podjetij.

Podatki za ta kazalnik so na voljo od leta 1999. Prav tako pri tem kazalniku pride do spremembe leta 2010, ko zaradi spremenjene SKD pride do preračunavanja za nazaj, torej spremenila se je iz SKD 2002 v SKD 2008, ter do ponovno preračunane statistike in agregatov (SURS, 2019b).

Kazalnik zaupanja v gradbeništvu predstavlja 5 odstotkov ravnotežja. Ta kazalnik pa temelji na povprečju ravnotežij, ko gre za vprašanja o sedanjih skupnih naročilih ter pričakovanem zaposlovanju. Prav tako se ta kazalnik spremlja na mesečni ravni o trenutnih stanjih v sektorju gradbeništva ter ocena njegovega gibanja v prihodnje, rezultati pa so osnova za izračun kazalnika gospodarske klime (SURS, 2019c).

Kazalnik zajema podjetja, katera imajo po SKD registrirano dejavnost v gradbeništvu ter zaposlujejo 11 ali več oseb. V vzorec so zajeta vsa velika podjetja, teh je osem, vsa srednja podjetja, teh je 60, ter 75 % malih podjetij (SURS, 2019c).

Rezultati o poslovnih tendencah v gradbeništvu so dostopni od leta 2002, prav tako je prišlo leta 2010 do spremembe, ko je zaradi spremembe SKD prišlo do preračunavanja za nazaj, torej se je zamenjala SKD 2002 s SKD 2008, ter do ponovno preračunane statistike in agregatov (SURS, 2019c).

Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih predstavlja 30 odstotkov ravnotežja. Kazalnik je definiran kot povprečje ravnotežij, ko gre za vprašanja o poslovnem položaju ter sedanjem in pričakovanem povpraševanju po storitvah. Prav tako se tukaj mesečno pridobivajo podatki na podlagi vprašalnika (PT-STOR) ter ocenjevanja prihodnjega gibanja kazalnika (SURS, 2019a).

V kazalnik zajemamo podjetja, ki imajo po SKD registrirano storitveno dejavnost. V vzorec se zajamejo vsa velika in srednja podjetja ter 8 % malih podjetij. Rezultati o poslovnih tendencah v storitveni dejavnosti so na voljo od leta 2002 (SURS, 2019a).

Tudi pri tem kazalniku, kot pri ostalih, je prišlo do spremembe izračuna zaradi spremenjene SKD, torej so od leta 2010 preračunani vsi statistični podatki za nazaj ter z zamenjano SKD iz 2002 v SKD 2010. Torej so za nazaj izračunane vse statistike ter agregati (SURS, 2019a).

Kazalnik zaupanja potrošnikov predstavlja 20 odstotkov ravnotežja. To ravnotežje je povprečje ravnotežij, pridobljenih iz odgovorov na vprašanja, ki se dotikajo pričakovanega finančnega stanja v gospodinjstvu, o pričakovanem gospodarskem stanju v državi, o pričakovani brezposelnosti ter možnosti za varčevanje v prihodnjih 12-ih mesecih (SURS, brez datuma a).

Ko govorimo o kazalniku zaupanja potrošnikov, ki je vključen v gospodarsko klimo, vidimo, da je mnenje o gospodarski sliki pridobljeno s strani prebivalcev Republike Slovenije. Torej je to njihovo mnenje o tem, kako vidijo gospodarsko situacijo. Na vprašanja o mnenju in o ekonomskem pričakovanju gospodinjstev odgovarjajo državljani Republike Slovenije, ki so stari od 16 do 84 let (SURS, brez datuma a).

Opredelimo ga lahko kot ravnotežje, ki ga dobimo iz odgovorov na vprašanja o pričakovanem finančnem stanju v gospodinjstvu glede na to, kakšna so njihova pričakovanja glede na gospodarsko stanje v državi ter o pričakovani brezposelnosti in varčevanju v prihodnjih 12-ih mesecih (SURS, brez datuma a).

Prejeti rezultati, torej odgovori na anketni vprašalnik, so izraženi v obliki ravnotežja. To ravnotežje je oblikovano kot razlika med pozitivnimi in negativnimi odgovori, ki so prikazani kot odstotek. Ta ravnotežja prikazujejo gibanje opazovanih ekonomskih kazalnikov, ki so izraženi v obliki stanj in pričakovanj gospodarstva, ne prikazuje pa dejanskih velikosti ekonomskih kazalnikov (SURS, brez datuma a).

2 GOSPODARSKA KLIMA V SLOVENIJI V OBDOBJU 1999-2019

V spodnji tabeli je prikaz statistik gospodarske klime od leta 1999 do leta 2019. Podatki so preračunani na povprečje v določenem letu ter prikazani za vsako leto posebej. Predvsem v grafičnem prikazu lahko vidimo, kako se je gospodarska klima skozi leta spreminjala.

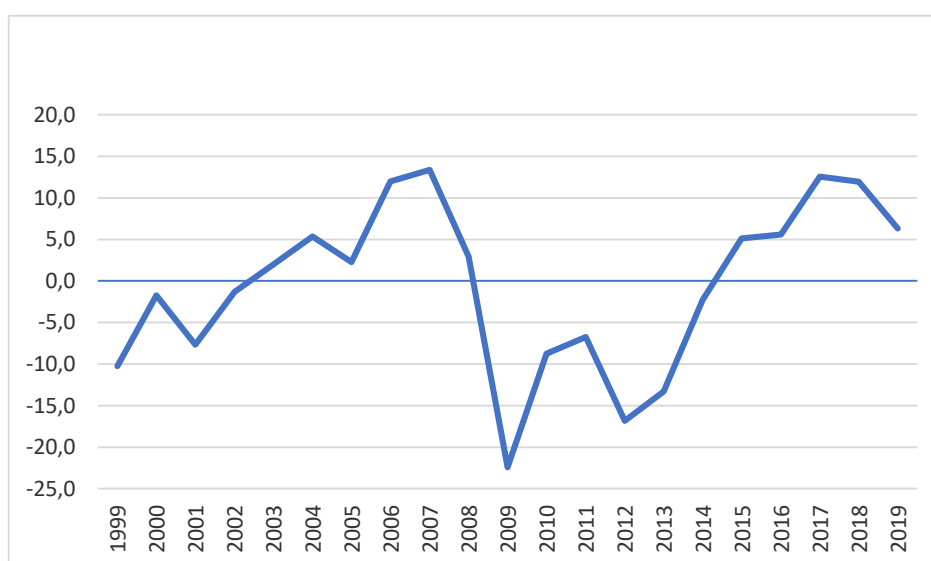
Tabela 1: Kazalnik gospodarske klime

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik gospodarske Klime	-10,2	-1,73	-7,66	-1,31	1,99	5,37	2,28	12	13,3	2,92
Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik gospodarske klime	-22,4	-8,73	-6,73	-16,8	-13,3	-2,29	5,12	5,58	12,6	11,9

Vir: SiStat (brez datuma a).

Slika 2 prikazuje gibanje kazalnika gospodarske klime. Vidimo lahko, da ima graf od leta 1999 naprej trend naraščanja ter raste vse tam nekje do leta 2007, nakar sledi velik padec kazalnika, ki pada vse tja do leta 2009, ko je na najnižji točki. Od tega leta naprej pa ima zopet neko rast, in sicer do leta 2011, ter padec, ki pa ni bil tako izrazit in je trajal eno leto, vse do leta 2012, ko kazalnik zopet narašča ter doseže vrh leta 2017, kjer pa ima spet blagi upad. Predvidevamo, da je razlog za upad kazalnika leta 2008 bila seveda gospodarska kriza, leta 2011 pa reforma bančništva.

Slika 2: Kazalnik gospodarske klime

Vir: SiStat (brez datuma a)

2.1 Odnos med kazalnikom gospodarske klime in njegovimi sestavnimi deli

Če želimo razumeti, zakaj je gospodarska klima tako nihala, je dobro, da pogledamo še sestavne dele kazalnika gospodarske klime, kjer lahko ugotovimo, ali je kateri od sestavnih delov kazalnika vlekla kazalec navzgor oz. navzdol oz. in ali so bila pričakovanja ista v vseh dejavnostih.

V spodnjih tabelah ter slikah bodo prikazani sestavni deli kazalnika gospodarske klime. Prav tako so ti podatki preračunani na povprečje v določenem letu.

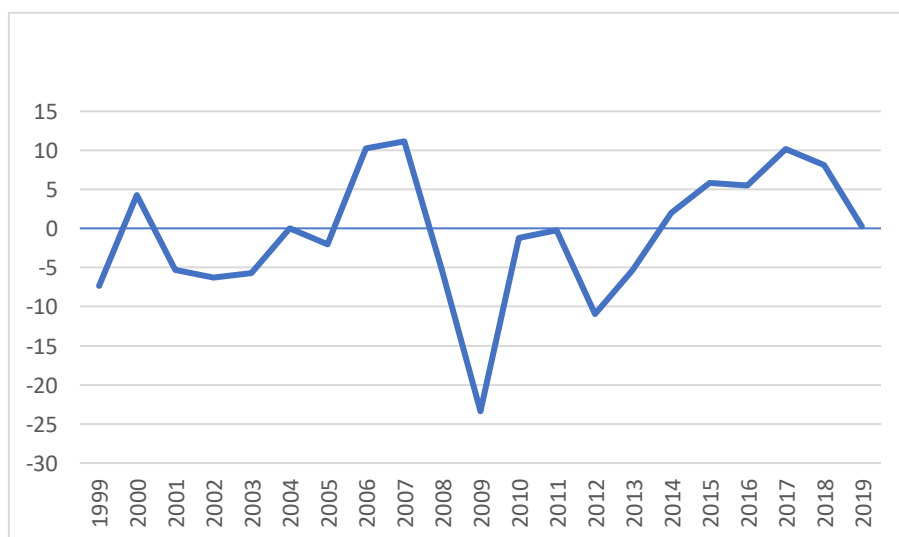
Tabela 2: Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih	-7	4	-5	-6	-6	0	-2	10	11	-5
Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih	-23	-1	0	-11	-5	2	6	6	10	8

Vir: SiStat (brez datuma a).

Iz slike 3 lahko vidimo, da je kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih podoben grafu gospodarske klime ter ima približna gibanja kot sam kazalnik.

Slika 3: Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih

Vir: SiStat (brez datuma c).

Tabela 3: Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	8	1	1	5	9	10	13	23	28	22
Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	-12	7	8	2	2	9	15	19	21	14

Vir: SiStat (brez datuma a).

Na sliki 4 trgovine na drobno vidimo, da je rast večja kot v predelovalnih dejavnostih. Vrednosti so višje, graf ima bolj strmo naraščanje kot prejšnji. Vidimo pa tudi, da je vrh dosegel leta 2006 ter nato začel strmo padati, torej so pričakovanja v trgovini na drobno začela padati eno leto prej kot skupno ravnotežje v gospodarski klimi in je zaradi tega tudi potegnil kazalec navzdol.

Slika 4: Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno

Vir: SiStat (brez datuma c).

Tabela 4: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik zaupanja v gradbeništvu				-21	-8	0	-5	12	19	2

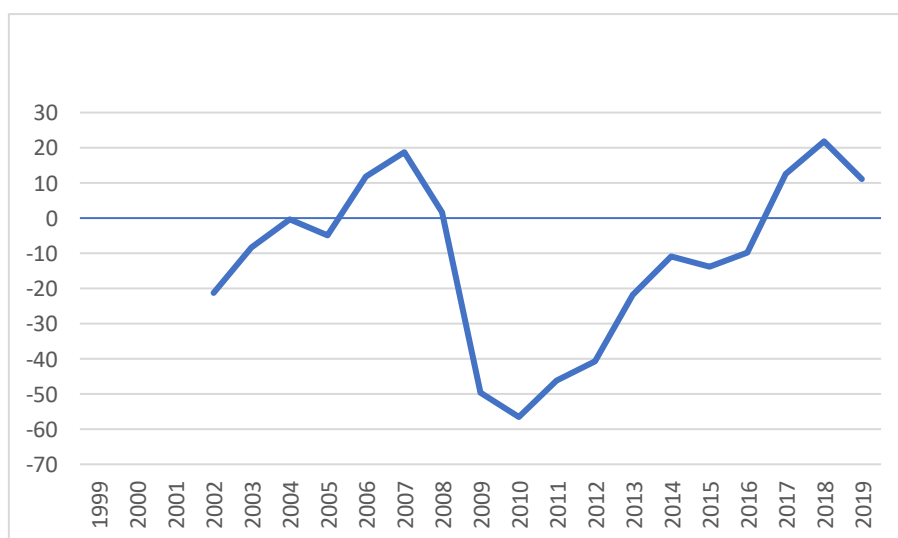
se nadaljuje

Tabela 5: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu (nad.)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik zaupanja v gradbeništvu	-50	-57	-46	-41	-22	-11	-14	-10	13	22

Vir: SiStat (brez datuma a).

Slika 5: Kazalnik zaupanja v gradbeništvu

Vir: SiStat (brez datuma c).

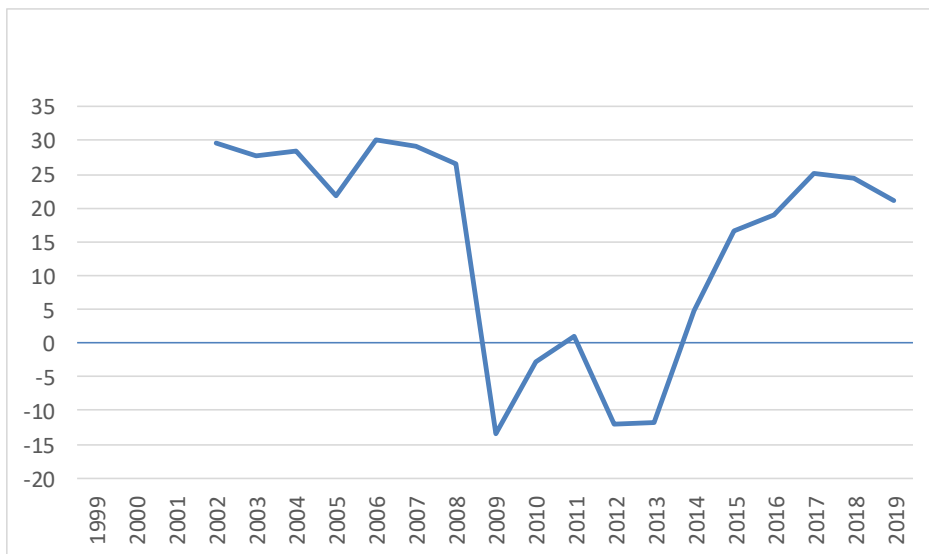
Pri kazalniku zaupanja v gradbeništvu imamo podatke od leta 2002 naprej. Če ga primerjamo z gospodarsko klimo, vidimo, da je do leta 2007 gibal približno enako, nato pa je sledil strm padec. Vidimo lahko, da je gradbeništvu imelo nizka pričakovanja ter da ni večjega hitrega naraščanja kot pri kazalniku gospodarske klime, vendar je kazalec počasi naraščal ter zaviral rast gospodarske klime. Očitno je gospodarska kriza 2008 hudo prizadela sektor gradbeništvu.

Tabela 6: Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih				30	28	28	22	30	29	27
Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih	-14	-3	1	-12	-12	5	17	19	25	24

Vir: SiStat (brez datuma a).

Slika 6: Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih

Vir: SiStat (brez datuma c).

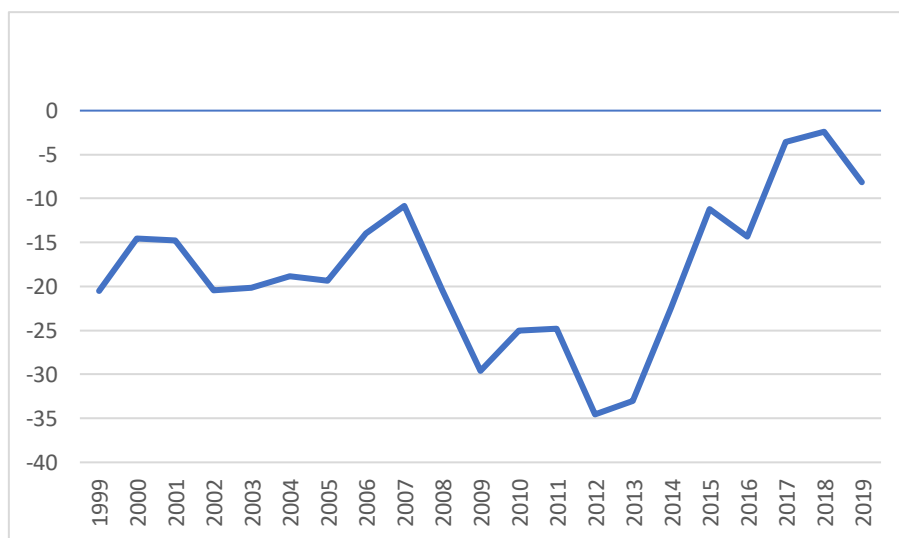
Na sliki 6 za kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih vidimo, da je to tista dejavnost, ki je dvigala kazalnik gospodarske klime, saj je imela od leta 2002 pa vse tam do leta 2008 visoka pričakovanja. Nato pa, podobno kot pri ostalih, leta 2008 sledi padec ter nato podobno gibanje kot pri kazalniku gospodarske klime. Zanimivo je leto 2012–2013, ko so bila pričakovanja nizka, tako da lahko rečemo, da eno leto ni bilo sprememb oz. je kazalnik doživel stagniranje v pričakovanjih, a nato zopet sledi rast kazalnika.

Tabela 7: Kazalnik zaupanja potrošnikov

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik zaupanja potrošnikov	-21	-15	-15	-20	-20	-19	-19	-14	-11	-20
Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kazalnik zaupanja potrošnikov	-30	-25	-25	-35	-33	-22	-11	-14	-4	-2

Vir: SiStat (brez datuma a).

Slika 7: Kazalnik zaupanja potrošnikov

Vir: SiStat (brez datuma c).

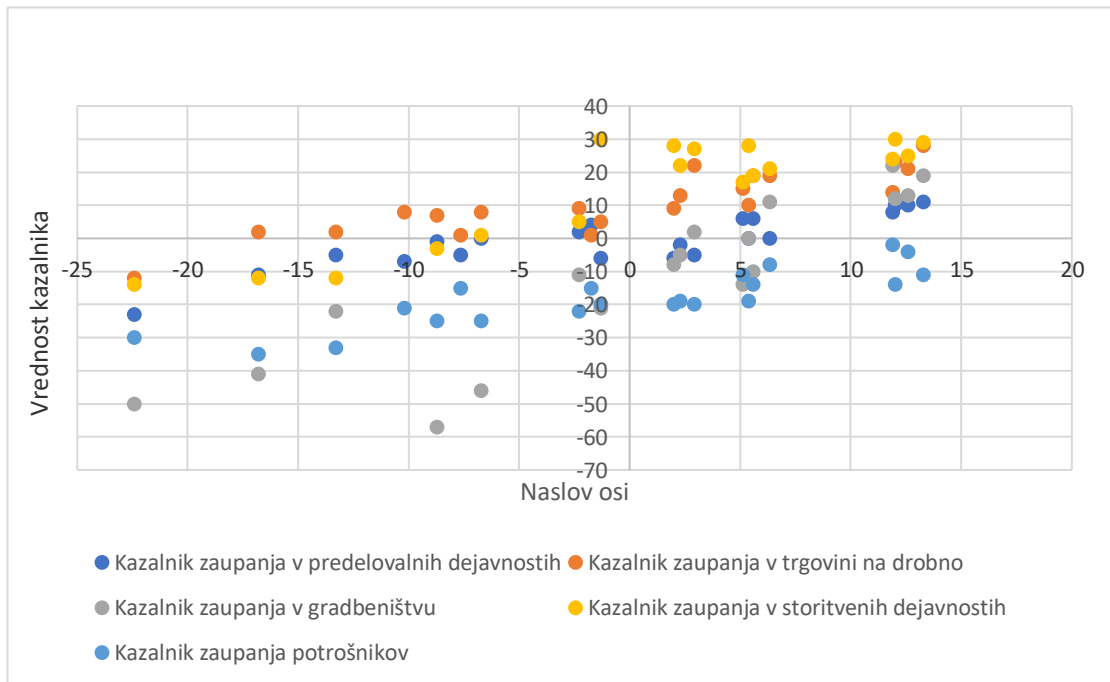
Na sliki 7 kazalnika zaupanja potrošnikov vidimo, da od leta 1999 ni večjih nihanj ter da so dokaj enaka pričakovanja do leta 2005, ko imamo blagi porast, ter nato, kot pri vseh, strm padec že leta 2007 in vse tja do leta 2009. Nakar opazimo, da je bil blagi porast pričakovanj kupcev do leta 2011, nato pa so pričakovanja padla in so bila med letoma 2012 ter 2013 izjemno nizka. Zanimivo je, da je kazalec tako strmo narastel leta 2013 in vse tja do 2015, ko so pričakovanja kupcev rastla. Nato sledi stagniranje ter rahel padec leta 2016 ter zopet naraščanje. Iz grafa lahko vidimo, da so imeli potrošniki v tem obdobju najvišja pričakovanja, vse od leta 1999, nato pa spet padec pričakovanj v letu 2018.

2.2 Korelacija med gospodarsko klimo in sestavnimi deli

Da bi najbolje prikazali povezave sestavnih delov z gospodarsko klimo, je na tej točki smiselno, da izračunamo koeficient determinacije oz. R^2 kazalnik, s katerim lahko najbolje prikažemo, kako so sestavni deli gospodarske klime med seboj odvisni. Pri tem izračunu bo najbolj prišlo do izraza, kateri sestavni del gospodarske klime najbolj vpliva na sam kazalnik. Najprej bomo grafično z raztresenim grafikonom prikazali odvisnost od kazalnika gospodarske klime.

Slika 8: Raztreseni grafikon sestavnih delov v povezavi z gospodarsko klimo

Vir: SiStat (brez datuma c).

Slika 8 prikazuje v kakšni meri so sestavni deli povezani med seboj ter kateri izmed njih izstopa. Graf lahko razumemo tako, da bolj, kot so si "pike" na grafu blizu, bolj so med seboj odvisne. Dlje, kot je pika od izhodišča, manjši je vpliv.

Podatke za R2 kazalnik bomo prikazali še v spodnji tabeli. Podatki so izračunani za vsak sestavni del gospodarske klime, cilj pa je, da izračunamo približek, kateri od sestavnih delov kazalnika je najbolj odvisen od same gospodarske klime. R2 kazalniku lahko tudi rečemo korelacijski koeficient, ki meri linearno povezavo med dvema podatkom. Povezave so lahko negativne ali pozitivne, dobimo pa vrednosti med -1 in 1, slednja naj bi predstavljala popolno linearno povezanost med dvema podatkom, vendar je ta popolna povezanost izjemoma redka, tako da lahko rečemo, da je v praksi zelo malo verjetna. Pridobljene podatke lahko interpretiramo tako, da izračunamo korelacijski koeficient ter vidimo, kakšno povezanost imata dve spremenljivki (Benstat, brez datuma).

Tabela 8: Korelacijski koeficient sestavnih delov gospodarske klime

Primerjani kazalnik z kazalnikom gospodarske klime	Vrednost R2 kazalnika
Kazalnik zaupanja v predelovalnih dejavnostih	0,731865256
Kazalnik zaupanja v trgovini na drobno	0,759310505

se nadaljuje

Tabela 7: Korelacijski koeficient sestavnih delov gospodarske klime (nad.)

Primerjani kazalnik z kazalnikom gospodarske klime	Vrednost R2 kazalnika
Kazalnik zaupanja v gradbeništvu	0,785200422
Kazalnik zaupanja v storitvenih dejavnostih	0,801810591
Kazalnik zaupanja potrošnikov	0,733521364

Vir: lastno delo.

Vsakega izmed sestavnih delov kazalnika smo primerjali s kazalnikom gospodarske klime, kjer smo s pomočjo programa Excel izračunali R2 kazalnik, ki nam prikazuje povezanost s kazalnikom gospodarske klime. Podatki so zajeti od leta 1999 do 2019. Iz tabele je razvidno, da je kazalnik gospodarske klime najbolj odvisen od kazalnika storitvenih dejavnosti, kjer je povezanost 0,8, kar je močna povezava. Prav tako je razvidno, da ni prevelikih odstopanj med samimi kazalniki in da so vsi močno povezani s samim kazalnikom.

3 POVEZANOST MED GIBANJI GOSPODARSKE KLIME IN NARODNOSPODARSKIMI AGREGATI

V tej točki nas zanima, ali ima gospodarska klima kakršnokoli povezavo z narodnogospodarskimi agregati. Da bi dobili odgovor na to vprašanje, je potrebno zopet determinirati, kako naj povežemo kazalnik v narodnogospodarski agregat. Seveda je najbolj smiselno, da bi po zgledu primerjave sestavnih delov primerjali tudi gospodarsko klimo z narodnogospodarskimi agregati ter videli, ali je bilo tukaj kaj sprememb po letih in ali je gospodarska klima vplivala na katerega od narodnogospodarskih agregatov bolj ali manj močno.

3.1 Narodnogospodarski agregati

Najprej bomo opredelili narodnogospodarske agregate, kot so realni ter nominalni BDP, zaposlenost, investicije, potrošnja gospodinjstev, izvoz, uvoz ter bruto zunanji dolg. Za vsakega izmed naštetih narodnogospodarskih agregatov bomo pridobil podatke za stopnje rasti. Pri vsakem od navedenih narodnogospodarskih agregatov bomo skušali preveriti, ali imajo kakršnokoli povezavo z gospodarsko klimo.

Najprej bomo primerjali kazalnik gospodarske klime z **realnim BDP**. Ta je prikazan v stalnih cenah, razlog pa je, da se iz izračuna izključi inflacija, da dobimo realni BDP. To storimo tako, da uporabimo deflator, kateri iz izračuna izključi infalcijo (Spletna učilnica FMF, brez datuma).

Za razliko od realnega pa je **nominalni BDP** izražen v tekočih cenah ter je v njegov izračun vključena tudi inflacija. Izračunamo ga lahko po različnih metodah, glede na metode lahko razdelimo BDP po proizvodnji, izdatkovni ter dohodkovni metodi (SURS, 2017).

Naslednji agregat, ki ga bomo definirali, je **zaposlenost**, ki ima dva koncepta, in sicer koncept zaposlenosti po domačem ter po nacionalnem konceptu. Nacionalni koncept je v principu enak zaposlenosti po domačem konceptu, vendar je povečan za rezidente, ki delajo v tujini ter zmanjšan za nerezidente, ki delajo v Sloveniji. V domači koncept so zajete vse osebe, ki so zaposlene za nedoločen čas ter samozaposlene osebe in pomagajoče družinske člane v zasebnem kmetijstvu in samozaposlene v drugih dejavnostih gospodinjstev. Če pogledamo nacionalni koncept, vidimo, da ta vključuje tudi študentsko delo in druge oblike zaposlovanja za določen čas. Ko gledamo podatke na statističnem uradu, pa so zaposleni ter samozaposleni prikazani po domačem konceptu, in sicer so podatki prikazani po dejavnostih (SURS, 2017).

Bruto investicije so pomemben člen narodnogospodarskega dohodka, te pa so sestavljene iz bruto investicij v osnovna sredstva ter od sprememb v zalogah in neto nabavah vrednostnih predmetov. Preprosto rečeno, bruto investicije v osnovna sredstva sestavljajo nabave, ki so zmanjšane za prodajo osnovnih sredstev. Ko je reč o zalogah, pa se upoštevajo za nedokončane in dokončane proizvode, zaloge trgovskega blaga, zaloge surovin ipd. Investicije so pomemben člen, saj lahko z dvigom investicij dvignemo rast gospodarstva (SURS, 2017).

Kategoriji **izvoz** ter **uvoz** pa vključujeta le opravljeno storitev brez vrednosti blaga. Pri izvozu se upoštevajo klavzule in se za izvozne vrednosti računa po FOB klavzuli, uvozna pa po CIF in zmanjšana za FOB. Podatke o izvozu ter uvozu pa dobimo v podatkih iz plačilne bilance po metodologiji Banke Slovenije (SURS, 2017).

Potrošnja gospodinjstev pa je ena od največjih samostojnih komponent z makroekonomskega vidika izdatkovne strukture BDP-ja in ima pomembno vlogo v gospodarstvu. Pod to kategorijo spadata potrošnja in varčevanje, torej kar gospodinjstvo ne porabi, privarčuje, privarčevana sredstva pa so lahko po drugi strani na voljo za investicije, s katerimi lahko dvignemo gospodarsko rast (Selan, 2006).

Na zadnje bomo opisali še definicijo **bruto zunanjega dolga**, ki zajema vse dolžniške obveznosti tako rezidentov kot nerezidentov, katere razvrstimo po sektorjih in finančnih instrumentih. V Sloveniji zaradi konsistentnosti z drugimi makroekonomskimi statistikami uporabljamo metodo izkazovanja obveznosti v nominalni vrednosti brez natečenih obresti (UMAR, brez datuma a).

3.2 Empirični vidiki povezave med gospodarsko klimo in narodnogospodarskimi agregati v Sloveniji v obdobju 1999–2019

Tukaj je namen grafično prikazati povezavo med kazalnikom gospodarske klime ter narodnogospodarskimi agregati. Do prikaza bomo prišli tako, da bomo v isti graf vrisali krivuljo kazalnika gospodarske klime ter opazovani narodnogospodarski agregat. S spremljanjem krivulj bomo lahko opazili odstopanja med krivuljami. Vrisati jih bo možno tako, da dobimo podatke za stopnje rasti od vsakega narodnogospodarskega agregata. Poleg grafičnega prikaza bomo za vsakega izmed narodnogospodarskih agregatov izračunali še R2 kazalnik, ki bo prikazal, kako močno sta kazalnik gospodarske klime ter opazovani narodnogospodarski agregat odvisna.

Tabela 8: Stopnje rasti narodnogospodarskih agregatov

Leto	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Kazalnik gospodarske klime	-10,2	-1,73	-7,66	-1,31	1,99	5,37	2,28	12	13,3	2,92
BDP realni	5,3	3,725	3,225	3,5	2,975	4,375	3,775	5,75	7	3,55
BDP nominalni	12,21	9,44	12,17	11,35	8,77	7,87	5,38	8,09	11,45	8,13
Zaposlenost	3,14	2,9	1,78	2,18	2,14	2,16	1,91	1,34	0,33	2,77
Investicije	14,7	2,5	-2	1,9	8,7	10,6	0,1	12,3	17,8	3,5
Potrošnja gospodinjstev	6,5	-0,1	3,2	2,2	3,5	2,5	2,2	1,3	6,6	2,8
Uvoz blaga in storitev	8,4	6,6	3,6	5,6	6,5	14	7,3	12,4	17,1	4,1
Izvoz blaga in storitev	2	12,6	7,2	7,8	3,2	13	11,4	14,1	13,9	4,2
Bruto zunanji dolg	17,05	19,63	12,8	16,89	6,46	8,35	3,42	6,71	-2,29	3,11

Tabela 8: Stopnje rasti narodnogospodarskih agregatov (nadaljevanje)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kazalnik gospodarske klime	-22,4	8,73	-6,73	-16,8	-13,3	-2,29	5,12	5,58	12,6	11,9	6,33
BDP realni	-7,5	1,3	0,925	-2,6	-1,025	2,75	2,225	3,125	4,825	4,1	2,475
BDP nominalni	-4,41	0,3	1,91	-2,17	0,55	3,24	3,24	3,9	6,49	6,44	4,92
Zaposlenost	1,47	1,83	2,79	0,48	-1,56	-0,06	0,06	1,65	1,8	1,89	1,27

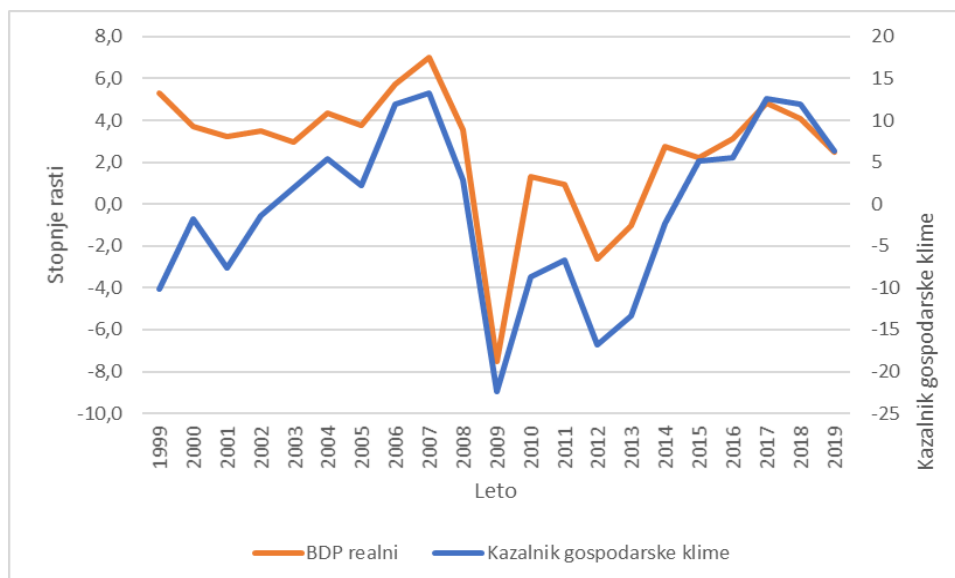
se nadaljuje

Tabela 8: Stopnje rasti narodnogospodarskih agregatov (nad.)

Leto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Investicije	-32,2	-5,6	-2,8	-17,1	4,6	1,7	0,2	-0,5	13,8	9,3	1,2
Izvoz blaga in storitev	-16,6	10,2	6,9	0,5	3,1	6	4,7	6,5	10,5	6,1	4,4
Potrošnja gospodinjstev	2,1	0,9	0,8	-2,1	-4	1,6	2,1	4,5	1,9	2,8	2,6
Uvoz blaga in storitev	-18,4	6,6	5,3	-3,5	2,1	4,2	4,3	6,7	10,1	6,6	4,2
Bruto zunanji dolg	51,5	11,17	23,72	12,78	31,43	18,42	6,18	-1,03	0,34	1,13	-1,48

Vir: SURS (brez datuma c).

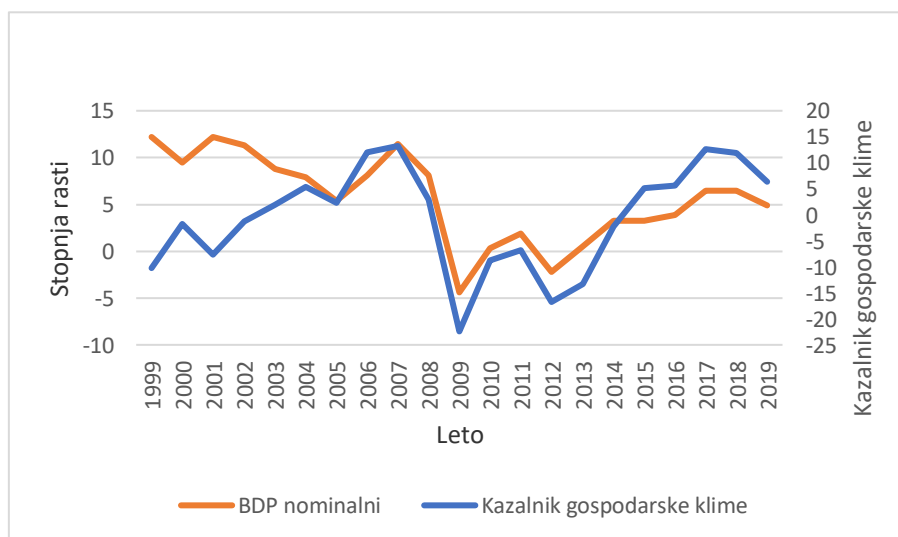
Slika 9: Kazalnik gospodarske klime ter kazalnik realnega BDP

Vir: SiStat (brez datuma b).

Slika 9 prikazuje odvisnost realnega BDP s kazalnikom gospodarske klime. Za vsak graf smo izračunali tudi R2 kazalnik, ki kaže korelacijske povezave med kazalnikom gospodarske klime in primerjanim agregatom. V tem primeru smo dobili vrednost povezave 0,640021358, kar kaže na močno povezanost med kazalnikom gospodarske klime ter narodnogospodarskim agregatom realnega BDP. Če pogledamo po letih, vidimo, da se je gospodarska klima najbolj razlikovala od grafa v letih od 1999 pa tja do leta 2005, nato pa sta imela podobno rast. Do odstopanja pride tudi v letu 2010 pa vse tja do leta 2014, ko je imel realni BDP večjo rast kot gospodarska klima.

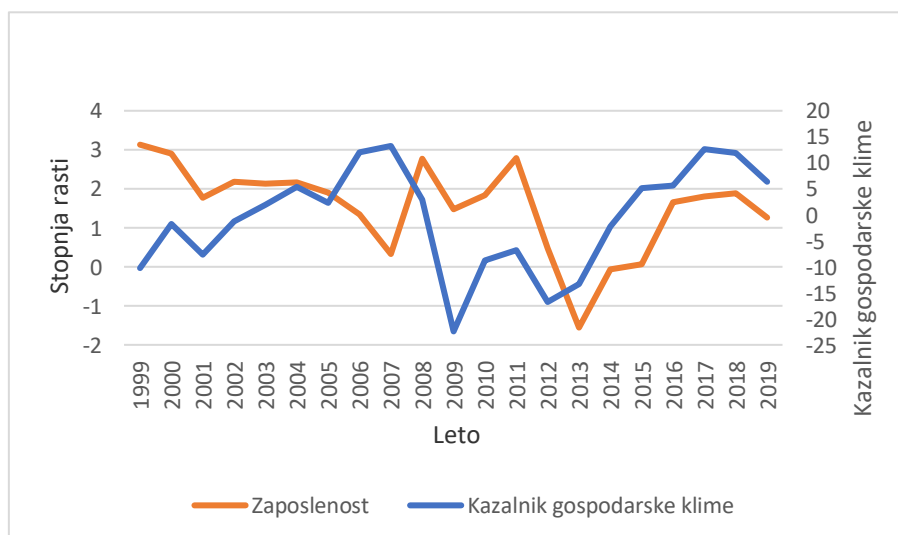
Slika 10: Kazalnik gospodarske klime ter nominalni BDP

Vir: SiStat (brez datuma c).

Pri izračunu korelacij med nominalnim BDP ter kazalnikom gospodarske klime smo dobili vrednost 0,277257827, kar kaže, da je med njima povezava, vendar ne tako močna kot pri BDP, izraženim v stalnih cenah. V letih od 1999 do 2005 je imel nominalni BDP padec, ko je imela gospodarska klima rast, tako da sta se v tem obdobju najbolj razlikovala. V letu 2014 vidimo, da je gospodarska klima imela celo večjo rast kot nominalni BDP.

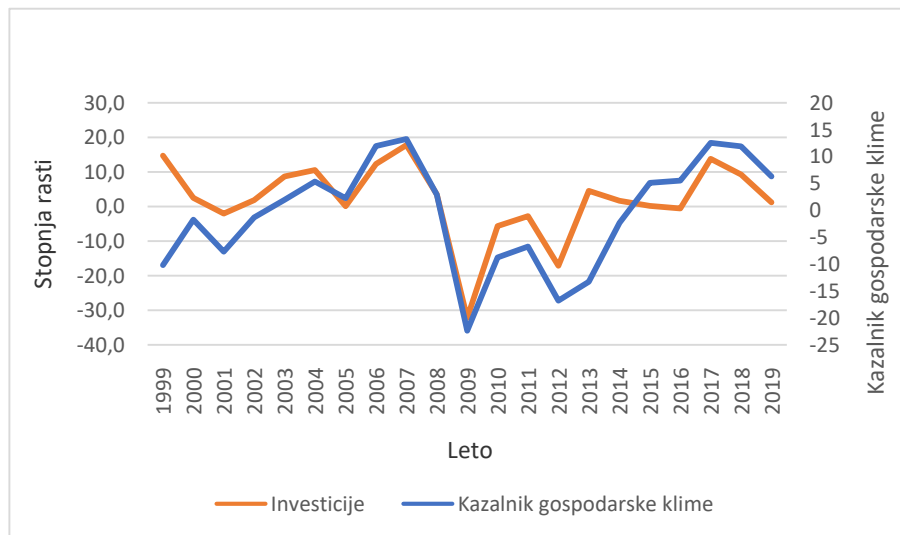
Slika 11: Kazalnik gospodarske klime ter zaposlenost

Vir: SiStat (brez datuma c).

Ko primerjamo zaposlenost s kazalnikom gospodarske klime, vidimo, da je korelacija zelo nizka, njena vrednost je 0,008500013, kar pa pomeni, da zaposlenost ni v veliki meri odvisna od gospodarske klime. Najbolj sta se razlikovala v letih od 2009 pa tja do leta 2011, nato pa je od leta 2013 imela gospodarska klima večjo rast kot pa zaposlenost.

Slika 12: Kazalnik gospodarske klime ter investicije

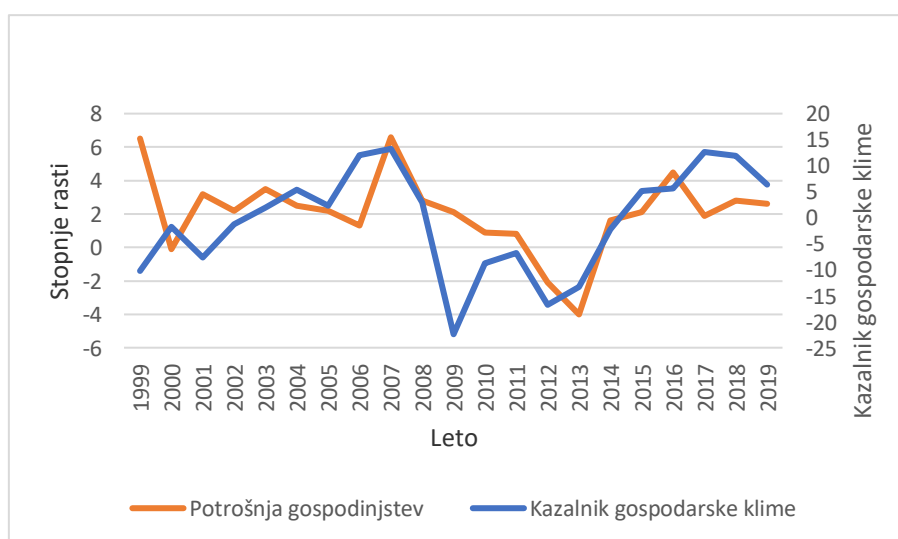

Vir: SiStat (brez datuma c).

Pri povezanosti gospodarske klime z investicijami vidimo močno povezavo med primerjanima, in sicer smo na podlagi izračuna prišli do rezultata, da je vrednost koeficienta 0,5466115, kar pa nakazuje na močno povezavo med gospodarsko klimo ter investicijami. Po letu 1999 je bilo največje odstopanje od gospodarske klime v letu 2013, nato pa je rast investicij nekako stagnirala, ko je gospodarska klima rastla, nakar pa so ji od leta 2016 naprej sledile investicije.

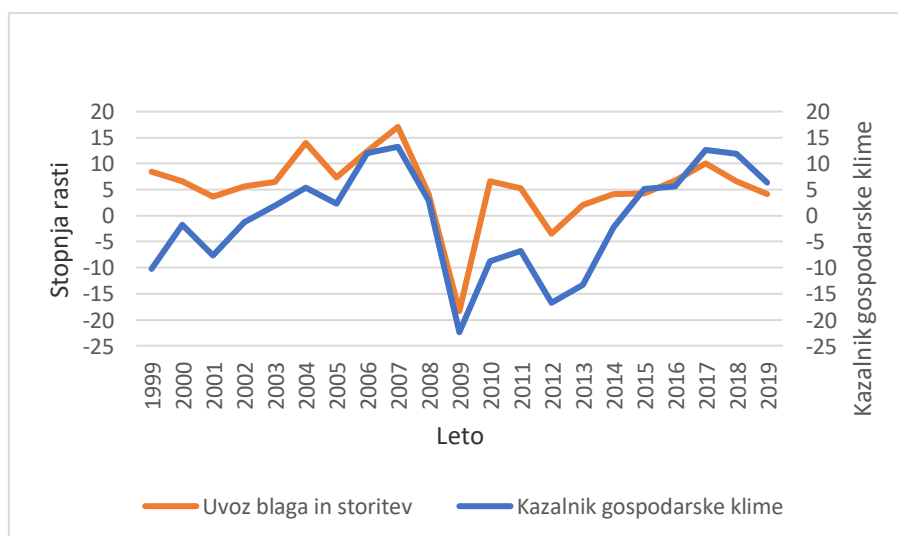
Pri povezavi gospodarske klime ter potrošnji gospodinjev vidimo, da izračunana povezava ni močna in znaša 0,178468178, torej lahko rečemo, da v veliki meri gospodarska klima ne vpliva na agregat potrošnje gospodinjev. Največja odstopanja so bila v letu 2009, saj je bila takrat gospodarska kriza in je gospodarska klima padla, medtem pa ljudje moramo trošiti in je rast potrošnje padla, vendar ni sledila gospodarski klimi (Slika 13).

Slika 13: Kazalnik gospodarske klime ter potrošnja gospodinjstev

Vir: SiStat (brez datuma c).

Slika 14: Kazalnik gospodarske klime ter uvoz blaga in storitev

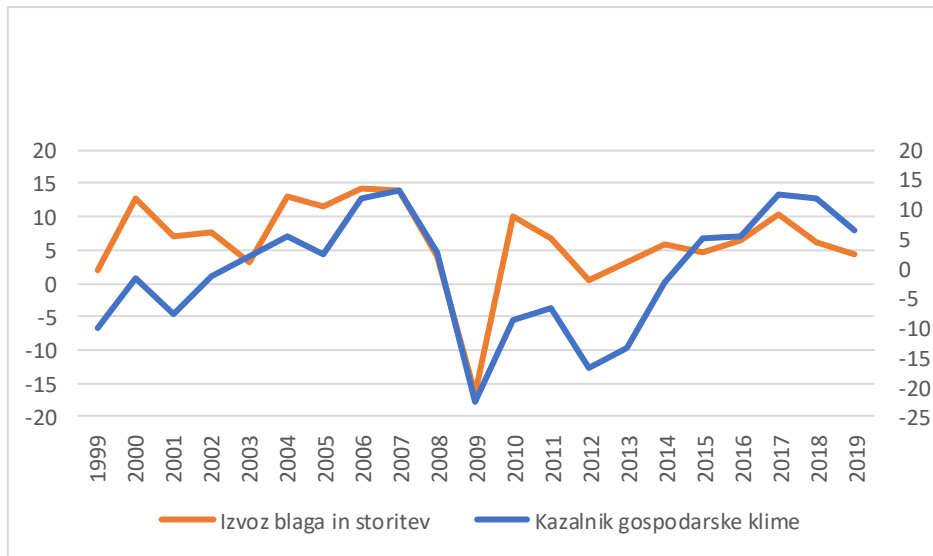

Vir: SiStat (brez datuma c).

Uvoz blaga in storitev pa kaže močno odvisnost od kazalnika gospodarske klime. Ko pogledamo korelacijski koeficient, vidimo, da ta znaša 0,573100001 in predstavlja močno povezavo s tem narodnogospodarskim agregatom. Iz grafa lahko razberemo, da je bilo največje odstopanje v letu 2010, ko je imel uvoz blaga višjo stopnjo rasti.

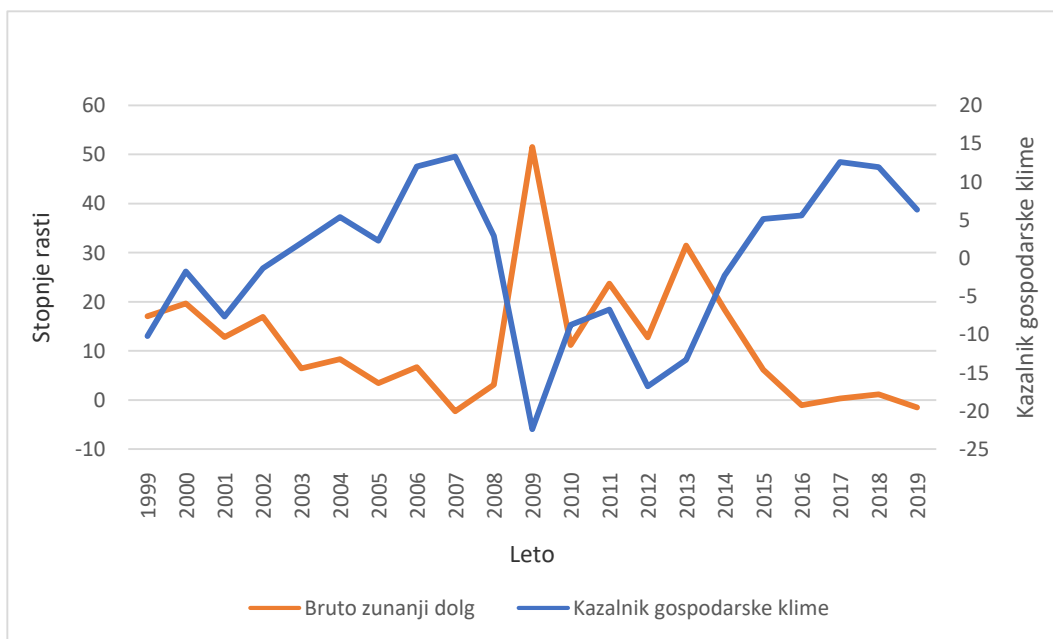
Slika 15: Kazalnik gospodarske klime ter izvoz blaga in storitev

Vir: SiStat (brez datuma c).

Tudi pri izvozu je zaznana močna povezava s kazalnikom gospodarske klime. Sam koeficient znaša 0,461755723 in je nekoliko manjši v odnosu na uvoz, vendar še vedno prikazuje visoko odvisnost. Tudi tukaj je bilo največje odstopanje v letu 2010, ko je izvoz naraščal hitreje kot kazalnik gospodarske klime.

Slika 16: Kazalnik gospodarske klime ter bruto zunanji dolg

Vir: SiStat (brez datuma c).

Gospodarska klima ter bruto zunanji dolg pa sta negativno povezava, njun koeficient znaša -0,675852137. Tudi tukaj, čeprav je negativen, vidimo močno povezavo s kazalnikom gospodarske klime. Največje razlike med tema dvema kazalcema lahko vidimo od leta 2003 do leta 2007 ter v letu 2009. Nato sta si kazalca bila blizu, a zopet vidimo odstopanje od leta 2014 naprej.

SKLEP

Prvi cilj naše naloge je bil, da ugotovimo, kateri od sestavnih delov je najbolj vplival na kazalnik gospodarske klime ter kakšne so njihove povezave. V zaključni strokovni nalogi smo prišli do podatkov, da je na kazalnik gospodarske klime najbolj vplival sestavni del storitvene dejavnosti. Do te ugotovitve smo prišli tako, da smo izračunali R2 kazalnik ter dobili koeficient, ki prikaže, v kolikšni meri je kazalnik storitvene dejavnosti povezan s kazalnikom gospodarske klime. Naša ugotovitev je, da je koeficient znašal 0,8, kar prikazuje izredno močno povezavo med kazalnikom in njegovim sestavnim delom ter je s tem tudi najbolj vplival na sam kazalnik.

Pri ostalih sestavnih delih pa smo prav tako ugotovili močno povezavo med sestavnimi deli. Njihova odstopanja pa niso bila velika in so bila v veliki meri podobna. Iz podatkov ter grafom smo lahko razbrali, kateri od sestavnih delov je v določenem obdobju vplival na sam kazalec gospodarske klime. Pri sestavnih delih izstopa sektor gradbeništva, kateri je po letu 2010, ko je imel najnižjo vrednost, dosegal najbolj počasno rast in je vlekel kazalec nekoliko navzdol. Predvidevanje je, da je ta sektor najbolj prizadela gospodarska kriza iz leta 2008.

Glavni cilj naloge pa je bil ugotoviti, ali obstaja povezava med narodnogospodarskimi agregati ter kazalnikom gospodarske klime. Na podlagi podatkov smo ugotovili, da obstajajo povezave med preučevanima elementoma.

Najprej bomo opredelili narodnogospodarski agregat ter opisali ugotovitve in odstopanja. Če začnemo z realnim BDP-jem po letih, vidimo, da se je gospodarska klima najbolj razlikovala od realnega BDP-ja v letih od 1999 pa tja do leta 2005, nato pa sta imela podobno rast. Do odstopanja pride tudi v letu 2010 in vse tja do leta 2014, ko je imel realni BDP večjo rast kot gospodarska klima. Njuna povezava je tudi izračunana s korelacijskim koeficientom in znaša 0,64, kar pa predstavlja močno povezanost med njima.

Naslednji narodnogospodarski agregat je nominalni BDP, ki je izražen v tekočih cenah. V letu od 1999 do leta 2005 je imel nominalni BDP padec, ko je imela gospodarska klima rast, tako da sta se v tem obdobju najbolj razlikovala. V letu 2014 vidimo, da je

gospodarska klima imela celo večjo rast kot nominalni BDP. Njuna povezava obstaja, ni pa tako močna, kot je pri realnem BDP-ju, ki znaša 0,27.

Pri narodnogospodarskem agregatu zaposlenosti vidimo, da je najbolj odstopal v letih od 2009 pa tja do leta 2011, nato pa je od leta 2013 imela gospodarska klima večjo rast kot pa zaposlenost, njuna povezava ni močna ter znaša 0,008, kar pomeni, da nista močno povezana.

Pomemben del gospodarstva so tudi investicije. Po letu 1999 je bilo največje odstopanje od gospodarske klime v letu 2013, nato pa je rast investicij nekako stagnirala, ko je gospodarska klima rastla, nato pa so ji investicije sledile od leta 2016, povezava med njima pa je močna, in sicer znaša koeficient 0,5466 in pomeni, da sta si v veliki meri odvisna.

Potrošnja gospodinjstev pa ima korelacijski koeficient 0,1784 in ne predstavlja močne povezave z gospodarsko klimo. Največja odstopanja so bila v letu 2009, saj je bila takrat gospodarska kriza in je gospodarska klima padla, medtem pa ljudje moramo trošiti, a je rast potrošnje padla, vendar ni sledila gospodarski klimi.

Močna povezava pa je tudi z uvozom blaga in storitev, njena korelacija znaša 0,5731, največje odstopanje je bilo v letu 2010, ko je imel uvoz blaga višjo stopnjo rasti. Nekoliko manjšo, pa vseeno zelo močno povezavo, ima izvoz blaga in storitev, kjer znaša koeficient 0,4617. Tudi tukaj je bilo največje odstopanje v letu 2010, ko je izvoz hitreje naraščal kot gospodarska klima.

Povezava med bruto zunanjim dolgom ter gospodarsko klimo pa je negativna in znaša 0,6758, kar pa pomeni, da je med njima močna povezava, čeprav je koeficient negativen, kar pa pomeni, da se krivulji gibata v nasprotnih smereh, kot je razvidno iz grafa. Največje razlike med tema dvema kazalcema lahko vidimo od leta 2003 do leta 2007 ter v letu 2009. Nato sta si kazalca bila blizu, a od leta 2014 naprej zopet vidimo odstopanje. Pri tem narodnogospodarskem agregatu vidimo, da medsebojno nista povezana ter da nimata močnega vpliva eden na drugega.

Če še na kratko povzamemo, smo prišli do ugotovitve, da obstaja povezava med kazalnikom gospodarske klime ter narodnogospodarskimi agregati. Podatki, ki smo ji pridobili, kažejo na to, da smo našo hipotezo potrdili. Z analizo ter pridobljenimi podatki smo ugotovili, da je največja povezava med kazalnikom gospodarske klime ter realnim BDP-jem, to pa smo ugotovili s korelacijskim koeficientom, ki je znašal 0,64 in prikazuje močno povezavo ter odvisnost med njima.

LITERATURA IN VIRI

1. Benstat. (brez datuma). *Linearna povezanost dveh spremenljivk*. Pridobljeno 7. septembra 2020 iz <https://www.benstat.si/blog/linearna-povezanost-dveh-spremenljivk/>
2. Selan, T. A. (2006). *Anketa o porabi gospodinjstev in vzorci trošenja gospodinjstev v Sloveniji in Evropski uniji* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
3. SiStat. (brez datuma a). *Poslovne tendence in mnenje potrošnikov (SKD 2008), Slovenija, mesečno*. Pridobljeno 18. julija 2020 iz https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko__28_poslovne_tendence__28559_anketa_tendence/2855901S.px/
4. SiStat. (brez datuma b). *Izdatkovna struktura BDP, Slovenija, letno*. Pridobljeno 18. julija 2020 iz https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko__03_nacionalni_racun__05_03019_BDP_letni/0301935S.px/
5. SiStat. (brez datuma c). *Ekonomsko področje*. Pridobljeno 18. julija 2020 iz https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/20_Ekonomsko/20_Ekonomsko__03_nacionalni_racun__05_03019_BDP_letni/?tablelist=true
6. Spletna učilnica FMF. (brez datuma). *Makroekonomija*. Pridobljeno 6. avgusta 2020 iz https://ucilnica1314.fmf.uni-lj.si/pluginfile.php/3652/mod_resource/content/6/Makro%20FMF%20Predavanje%201%20Mik.pdf
7. Statistični urad Republike Slovenije. (2017, 25. april). *Metodološka pojasnila Bruto domači proizvod in drugi agregati nacionalnih računov ter zaposlenost*. Pridobljeno 3. September 2020 iz <https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/8235>
8. Statistični urad Republike Slovenije. (2018a, avgust). *Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje poslovne tendence v predelovalnih dejavnostih (PT-IND) za leto 2017*. Pridobljeno iz 11. Julija 2020 iz https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/10114/LPK_PT_IND_2017_slo.pdf
9. Statistični urad Republike Slovenije. (2018b, 15. november). *Metodološka pojasnila temeljni agregati sektorja država*. Pridobljeno 3. September 2020 iz <https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/8255>
10. Statistični urad Republike Slovenije. (2018c, 27. november). *Metodološka pojasnila poslovne tendence in mnenje potrošnikov*. Pridobljeno 21. julij 2020 iz <https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/8239>
11. Statistični urad Republike Slovenije. (2019a, maj). *Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje Poslovne tendence v storitvenih dejavnostih (PT-STOR) za leto 2018*. Pridobljeno 11. julija 2020 iz https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/10523/LPK_PT_STOR_2018.pdf

12. Statistični urad Republike Slovenije. (2019b, junij). *Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje Poslovne tendence v trgovini na drobno (PT-TRG) za leto 2018*. Pridobljeno 11. julija 2020 iz https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/10525/LPK_PT_TRG_2018.pdf
13. Statistični urad Republike Slovenije. (2019c, julij). *Letno poročilo o kakovosti za raziskovanje Poslovne tendence v gradbeništvu (PT-GRAD) za leto 2018*. Pridobljeno 11. julija 2020 iz https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/10540/LPK_PT_GRAD_2018_slo.pdf
14. Statistični urad Republike Slovenije. (brez datuma a). *Kakovost življenja*. Pridobljeno 18. julija 2020 iz <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/10>
15. Statistični urad Republike Slovenije. (brez datuma b). *Mnenje potrošnikov*. Pridobljeno 21. julija 2020 iz <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/10/63>
16. Tajnikar, M. (brez datuma). *2011* [objava na blogu]. Pridobljeno iz <https://makstajnikar.wordpress.com/111-2/>
17. Unija. (2019). Pridobljeno 13. julija 2020 iz <https://unija.com/sl/zakaj-je-pomembno-znati-dolociti-velikost-podjetja/>
18. UMAR. (brez datuma a). *Bruto zunanji dolg*. Pridobljeno 14. septembra 2020 iz https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2009/ml/1/ML-Zunanji_dolg_-_2009_Markic_.pdf
19. UMAR. (brez datuma b). *Stopnja zaposlenosti*. Pridobljeno 14. septembra 2020 iz https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/pr/2002/ind/zap.pdf